



Пъстър кълвач в парка на
„Арсенал“, сн. Искра Буюклиева

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митницата)

НОВ РЕНТГЕНОВ АПАРАТ ИЗСЛЕДВА ИЗДЕЛИЯ В РЕАЛНО ВРЕМЕ

Въведена е нова апаратура и за измерване твърдостта на метали и сплави

Нов рентгенов апарат SMART EVO 160 DW на фирмата производител на индустритни радиографски системи COMET, Дания, е внедрен в Централната физична лаборатория на „Арсенал“ АД. „Новата апаратура дава възможност да се изследват детайлите в реално време, което позволява много по-бързо и по-точно да се извърши контрол на качеството им“, обяснява физикът Петко Гочев, ръководител на лабораторията. Досега тази

но и средства. Годишно за изследване на материали и готови изделия по т. нар. безразрушителен контрол в Централна физична лаборатория са били използвани над 40 000 рентгенови филма. За по-сложните детайли се налагала да се правят поне 2-3 филма в различни проекции.

С новата интроскопична рентгенова видеосистема

веднага се оказъвава целият детайл. Системата дава много по-прецисен и точен образ, позволява по-детайлно изследване, дава информация във всички координати, при това без допълнителни разходи за филми и консумативи за тяхното проявяване. Софтуерът за обработка на изображението дава възможност за оценка, използване на филтри, измерване на нецялостно-

стите, т.е. нарушенето във вътрешната целост, и други. След приключване на изследването получената информация се дигитализира и в този вид се предоставя на специалистите за разчитане и анализ. Съкращава се времето на целия процес по изследване, а това е много важно, защото в звено то за безразрушителен контрол на Централна физична лаборатория ежедневно се правят десетки изследвания – от входните материали до всяко готово изделие като детайли, слюбки и др.

„Безразрушителният контрол е съвкупност от методи, средства и апаратура за откриване на нецялостности при производството на детайли. Качеството на крайните изделия и етапите при междинните обработки е немислимо без използването на безразрушителния контрол, който позволява проверка на всеки материал и продукт, без да се наруши неговата целост, нито да се възпрепятства по-нататъшното му използване“, обяснява физикът Силвия

Вачева. Тя не пропуска да спомене, че, идвайки преди 6 години в „Арсенал“, е по-

Апаратура за измерване на твърдост



чения с обекта на контрол. Радиационните методи се основават на сложните процеси на взаимодействие на ионизиращите лъчения с атомите на веществото при преминаване през материална среда. Принципът на действие на ионизиращото лъчение е процесът на отслабване на преминалото през обекта лъчение, вследствие на което се детектират зони с различна плътност. При това се получава информация за вътрешните нецялостности, т.е. откриват се дефекти на детайла, които не са видими с просто око.

При визуален рентгенов контрол изследваният обект може да бъде завъртан и пропълван под различни ъгли и от различни посоки с цел по-благоприятно ориентиране посоката на лъчевия сноп спрямо търсенияте нецялостности. Голяма част от детайлите в специалното производство са със сложна конфигурация и различни дебелини. Именно тук идва огромното предимство на визуалния рентгенов контрол, тъй като дава възможност за 100% оценка на различните дебелини едновременно.

Продължава на стр. 5

Силвия Вачева



дейност се е извършвала с използването на рентгенови филми, което не само отнема значително повече време,

работа на изображението дава възможност за оценка, използване на филтри, измерване на нецялостно-

паднала в един прекрасен колектив, изграден от много добри специалисти и колеги. За въвеждането в тънкостите на работата е особено благодарна на дойдена в лабораторията Янка Гърчева.

При безразрушителният контрол основната информация се получава в резултат на взаимодействието на различни физични полета и лъ-

КОЛЕДНО ВЪЛШЕБСТВО В РЕСТОРАНТ „ОРЕШАКА“

Орешака
Балканска скара

Ако все още се чудите къде са вълшебствата, които Коледа носи със себе си, ще ви открием тайната. Те са в приказката, която създаде за предстоящите празници екипът на ресторант „Орешака“. Приказка наше, защото тук всичко е实在но – приветливият 6-метров снежен човек, светещата колесница, теглена от красиви еленчета, веселият Ядю Коледа, отрупан с подаръци, високата 6 метра коледна елха, от която нежно се силят „падащи“ светлинки, блясъка красота на Северния полюс, светещите гирлянди и мигащи снежинки, които създават усещането, че сте потънали в магическа страна.

Един истински рай за децата, които могат да насита да се забавляват

в бяло-зелената светеща градина на ресторант „Орешака“, и незабравимо преживяване за възрастните, потопили се в неговата топлина и уют.

И, за да станат още по-хубави моментите тук, има още изненади. На 10 и 17 декември 2021 г. се организират специални вечери с дегустация на вина от реномирани винарски изби. Ценелите на божественото питие ще имат възможността да се насладят на отбрани вина, съчетани с вкусна храна и приятна компания!

Коледа идва! Нека се насладим заедно с близки и приятели на прекрасните мигове в ресторант „Орешака“ – Казанлък! Вълшебствата са тук!



За резервации в ресторант „Орешака“: 0700 70 717; www.oreshaka-bg.com

КАЗАНЛЪЧАНИ ЧЕТВЪРТО ПОКОЛЕНИЕ ПАЗЯТ УНИКАЛНА ЦИГУЛКА

Богата история има Казанлък. Не само тази, която съхраняват музеите, а историята, приложно подредена в овехтите семеини албуми и в спомените на кореняциите казанлъчани. В нея оживяват личности, които и днес са гордост за всеки град. Една от



Нено Шивачев с цигулката

тези истории разказва Веселин Шивачев – учител, човек с музикални дарби, общественик и радетел за развитието на културата, носител на орден „Кирил и Методий“ – I степен. Тя е за семеина реликва, която вечно четвърто поколение пази.

Годината е 1969-а

Бащата на Веселин – Нено Шивачев, току-що е завършил изработката на цигулка, която и досега няма аналог. И печели облога с един от най-добрите майстори лютиери от фабрика „Кремона“ – Иван Скордев. Скордев бил твърдо на мнението, че инструмент, какъвто е замислил Нено Шивачев, няма да дава добър звук, с две думи – нищо няма да излезе от тази работа. Каква била идеята на Нено Шивачев? Да направи цигулка с богата инкрустация. И тъй като било времето на социалистическия ентузиазъм, той искал върху дъното на инструмента да изобрази лика на Георги Димитров, който силно го впечатлил от една снимка от Петия партиен конгрес, а на околните – с фини дъверозеба да проследи развитието на България.

Притеснявал се майсторът дали ще се получи хубав тон,

няма ли да пречи инкрустацията, ще трепти ли равномерно

дървото, но приел предизвикателството и се заловил за работа. За изработката на дъното използвал 40-годишен явор, а капака направил от иглолистно дърво. На дъното изваял образа на Георги Димитров, а на околните фино и накрустирал сцени от трудовото ежедневие на българите – гроздобер, тютюнопроизводство, строители, бригадирското движение. Отделил е място и за времето преди социализма – съпротивителното движение, партизанската Вела Пеева, орловият поглед на Цветко Радойнов, дори в края е изобразен и водачът на световния пролетариат – Ленин. Някой ще каже: партийна пропаганда. Същем не – Нено Шивачев никога не е членувал в БКП, постигнал е всичко в живота си с много труд и лишения, но очевидно е бил повлиян от левите идеи и от социалистическото



Цигулката

настояще. Затова изbral тези мотиви върху първата и единствена цигулка с дъверозеба, която някога е правена в Казанлък.

Съмненията на майстора все пак остават. Ще звучи ли добре този инструмент? Неговият син Веселин Шивачев, учител по музика, по-късно завършил задочно и консерваторията, го консулира за звука. Истинско удовлетворение от

създадения от него инструмент Нено Шивачев получава, когато

в града на розите ида известният цигулар Минчо Минчев

След като свири на своята „Амати“, лютиери и музиканти се събират около него. Шивачев, легко притеснен, му подава своята богато инкрустирана цигулка и със затаян дъх очаква думата на маестрото. Минчо Минчев изsvирича части от няколко произведения в широк диапазон, за да се чуят ниският, средният и високият регистър, както и темпото –бавно, умерено, бързо. Връща цигулката на казанлъчанина с усмивка: „Добър инструмент си направил, маисторе!“. Това е предпостъпътно. На същата цигулка свири и Стойка Миланова. Този уникатен инструмент, който по странен начин е събрал десетилетия от историята на България, се пази в един богат на спомени казанлъшки дом.

Историята не свършва дотук

Нено Шивачев, който е роден през 1908 година, е син на учителя Васил Шивачев. Той е отличен от Цар Борис III с кавалерски кръст за гражданска заслуга. Брат е на художника Марко Шивачев и често е посещавал квартираната му в София. Там се запознава с мнозина от неговите приятели – художници и писатели, сред които са Илия Бешков, Иван Пенков, Константин Щъркелов, Ангел Караджичев, Дечко Узунов. Картина на Марко Шивачев се пази в Художествената галерия в Казанлък – портрет на най-малкия Ботев четник – Цанко Минков, рисуван през 1934 година, и „Композиция“ – картина, провокирана от тежък инцидент, станал в Павел Баня. И двете платна са дарене на галерията от наследниците на Нено Шивачев. В дома си те са запазили само портрет на Христо Ботев.

Нено Шивачев е завършил Тревненското столарско

училище, после учи в Русе за мебелист – тогава се е наричало мобилно столярство, и получава майсторско свидетелство от Пловдивската търговско-индустриална камара. През мразовитите дни на 1927 година участва в стро-



Минчо Минчев в Казанлък

ителството на първия цех на чешката аеропланна фабрика в Казанлък „Аеро“. Работи в „Капрони“, преименувана по-късно на Завод 13. Той е един от основоположниците на безмоторното летене в България, за което е награден с юбилеен медал. През 1947 година постъпва в казанлъшката фабрика за струнни музикални инструменти „Кремона“.

През 1959-а той и неговите помощници изработват за Русенската филхармония

9 контрабаса и 6 виолончела. И днес оркестърът в Русе



Веселин Шивачев свири „Моя страна, моя България“

пази три от тези инструменти, като на един от контрабасите музикантите продължават да свирият. Пак през 1959-а казанлъчките лютиери ръчно изработват общо 56 контрабаса и 40 виолончела. Тогава ида и желанието на Нено Шивачев да експериментира с различна, инкрустирана,

цигулка. На второто национално състезание по лютиерство друга негова цигулка печели отличие. Нено Шивачев и съпругата му Мария са активни самодейци и влагат енергия и талант в кипящия културен живот на Казанлък.

Те са част от трупата на Музикалния театър в града, а Нено, като тенор, е солист в оперетите „Сватба в Малиновка“ и „Гергана“.

Във всяка цигулка уникат, на която Веселин Шивачев обича да свири „Моя страна, моя България“, е завещал на своя

внук Мартин, който на 5 декември навърши 27 години. Преди две години семейството съвет решава Мартин, който носи фамилията Шивачев, да поеме отговорността за семействата реликvia, създадена от неговия прадядо. А на по-големия си внук Вилиан Делийски, син на дъщеря му, Веселин дарява своята цигулка, изработена от Даниел Аврамов през 1946 година. Така два инструмента, събрани в себе си частица от историята ни, преминават в четвърто поколение, свързано с Казанлък. За своите съграждани Веселин Шивачев тъльк оставя книгите си – „Музикалният театър на Казанлък“, която издава в съвместство с Цветко Цветков през 2016 г. Постъпът „Извор на таланти“ – за Школата по изкуствата „Емануил Манолов“ към НЧ „Искра“, която излиза през 2018 г. През 2020-а Шивачев издава книга „160 години НЧ „Искра-1860“, посветена на достолепната го-

дишина от основането на читалището. А през 2021-ва неуморният казанлъчанин издава и своята автобиография, подтикнат от идеята да съхрани родовата памет. А там има още интересни истории, които чакат да бъдат разказанни.

Юлия Младенова

ZAKAZANLAK.BG

Обективната журналистика си има нов дом

НОВИЯТ ПОРТАЛ НА КАЗАНЛЪК И РЕГИОНА

WWW.ZAKAZANLAK.BG

47 СЕЛИЩА Е СЪСТАВЛЯВАЛА НЯКОГА КАЗАНЛЪШКАТА ОКОЛИЯ

Един млад човек, юрист по образование, изследовател и краевед по душа, не спира да се рови в историята на Казанлък и населените места. Благодарение интереса на Минчо Минчев да търси назад във времето данни за града и региона, започваме нашата „Метеорна екскурзия из Казанлъшка околия“, чийто автор е Петър Топузов. През 1924 година, в брой 1 на вестник „Казанлъшка Искра“, той прави една описателна екскурзия из Околията. Петър Топузов отбележва отличителните белези на всяко селище в Казанлъшката околия, която преди 97 годи-

ни е била съставена от цели 47 населени места. Заемала

като Гурково, Мъглиж, Павел баня.

Ето какво разказва Петър Топузов в своите записи: „Мила, приятна е Казанлъшка околия, особено лято време. Околията може да се раздели на 4 раздела: на източен, западен, северен и южен. Разстоянията между селата са близки и околията е гъсто населена. Пътища има добри, някои сега се довършват. Населението е трудолюбиво, но при сегашните нови условия на живота, след войните и в града, и в селата не е живота вече

тъй весел, както беше минатите години. Всеки работник мисли и мечтае нови приходи как да създаде, понеже все-

подробното описание на града и на селата в околията, като ще се научат мъките и тегобите на всяка община“.

В следващите броеве на в. „Трибуна Арсенал“ ще опишем всяко едно селище от тези 47 така, както ги е видял Петър Топузов. Защото неговата метеорна екскурзия е повече от фотографска снимка. И, ако видим описание на им преди близо век, ще разберем още по-добре настоящето си.



Из Казанлъшката околия, личен архив на Минчо Минчев

е външителна територия, включваща селища, които днес се намират в други, съседни на Казанлък, вкл. самостоятелни, общини,



Минчо Минчев

кидневно скъпотията расте. В близко бъдеще ще се направи

„АРСЕНАЛ“: ИСТОРИЯТА

НА НАЙ-ГОЛЯМОТО МАШИНОСТРОИТЕЛНО ПРЕДПРИЯТИЕ В БЪЛГАРИЯ

1999 - 2021



2020 г. – Капсула на времето –
от поколения за поколения арсеналци.
Инж. Николай Ибушев – генерален директор
на „Арсенал“ АД, отправя послание
към арсеналци от 2044 г.



Първият брой на в. "Заводска трибуна"
излиза през 1949 г. и се издава до 1992 г.
Възроден под името "Трибуна Арсенал"
на 1 май 2011 г.



Социални дейности: Столово хранене;
Здравеопазване; Отдих и почивка;
Култура; Спорт.



Сайт zakazanlak.bg от юли 2015 г.



143 години "Арсенал"



Образование и квалификации:

- Студентска програма;
- Дуално обучение;
- Курсове за повишаване на квалификацията.



"Арсенал" е носител на най-големите държавни отличия,
много призове и награди от наши и международни изложения



Алея на трудовата слава

Отличниците с ръководството на фирмата



Музеят на "Арсенал" е открит
на 18 октомври 1974 г.

Днес той е рекламиран и исторически център.



Детско-юношеска школа
ФК "Арсенал 2000",
създаден през 2011 г.

МЛАДИ ХОРА ТЪРСЯТ ДОБРИТЕ ПРИМЕРИ СРЕД НАС

Младежи връчиха сертификати за признателност

Членове на Младежкия общински съвет в Казанлък и основателят на платформата „Добрите примери”, Теодор Ставров наградиха участниците в конкурса „Добро дело”, който се проведе в града на розите, и подариха на две нуждаещи се деца компютри в акцията „Дари компютър“.

Инициативата за събиране на истории, в които се разказва за сторени добри дела, бе обявена от младежите в началото на месец ноември. Задно със създателя на платформата „Добрите примери“ членовете на Младежкия общински съвет искаха да фокусират вниманието на обществото към хората, които правят добрини, без да се афишират шумно. Но пък историите им трябва да се популяризират, за да се знае, че светът около нас е хубав.

Така на 5 декември в Световния ден на доброволеца бяха връчени 20 сертифи-



Княгиня“ - село Мещица, Неправителствена организация „Отворена врата“, Денислав Иванов от Враца, Десислава Димитрова от Разград, Младежки общински съвет – Казанлък. Всички те получиха сертификати от създателя на платформата „Добрите примери“ Теодор Ставров. Отделно от това бяха дарени два компютъра в акцията „Дари компютър“ - на Хриси от Казанлък и на Деси от Разград.

Платформата „Добрите примери“

Началото на платформата „Добрите примери“ е поставено на 29 май 2019 година. Този ден се оказал труден за 33-годишния тогава Теодор Ставров от Варна. Отвсякъде буквально го „заливали“ с негативни вести, което „преляло чашата“ и той решил, че трябва да промени това, да наклони по някакъв начин всените към позитивното в живота. „Тогава реших, че искам да създам канал само и единствено за положителни новини, за да намая максимално негативизма в ежедневието ми“. Така се ражда Фейсбук групата „ДОБРИТЕ ПРИМЕРИ“, където хората могат да споделят само хубави новини и добри вести.

След това се появява и сайтът Dobriteprimeri.com, а по-късно създава Фейсбук страницата „Добрите примери“. „След като мрежата от последователи на платформата се увеличи значително и всеки ден се споделяха публикациите за добри хора, направили добро, започнаха да усещат тези хора като недооценени. Те правят страхотни жестове, помагат на хора и животни, чистят природата или даряват, но единствено, което получават, е един виртуален лайк в социалните мрежи. Казах си, че искам да направя нещо повече за тях, исках да им подая и да усмика по някакъв начин така, както те усмихват нас. Тогава ми дойде идеята да изгответя уникален сертификат за признателност за всеки един от тях, като малък жест от мен и платформата ми. От този момент нататък започнаха да търсят контакт с тези хора по всичките начин, за да им връча „Сертификат за признателност“, сподели Теодор Ставров. Той прави и редица благотворителни кампании в подкрепа на нуждаещи се, като акцията „Дари компютър“ за нуждаещи се ученици. Теодор е миниджър в IT-компания и повече от две години се е посветил на каузата за популяризиране на доброволството. „Нека правим добро и нека хората разкажат за него“, апелира 35-годишен мъж. Той специално дойде в Казанлък, за да засвидетелства своята благодарност към геройте в историите, събрани от Младежкия общински съвет, подкрепен от Община Казанлък.



Историята на Христослава от Казанлък

Сертификати за признателност получиха две казанлъшки учители – Светлана Кръстева и Теодора Петкова. А историята е за доброто, което те са направили за Христослава Колева, която страда от Синдрома на Даун, но е носител на много медали и отличия от състезания по плуване. Светлана Кръстева започва да работи с Хриси, когато тя е в III клас, после продължава да се занимава с нея Теодора Петкова. Двете учители са всеотдайни, защото вярват във възможностите на Хриси. Помагат ѝ да напредва в спорта, окуряват я и успехите на момичето не закъсняват. Те са тези, които я карат да бъде уверена в това, което прави, и да постига успехи. Днес Христослава Колева е на 16 години, учи в Професионалната гимназия по лека промишленост и туризъм в Казанлък. Зад найните успехи стоят още Федерация „Адаптирана физическа активност“ с председател Слав Петков и Спортен клуб „Тряяна“ – Стара Загора, с треньор Виктория Колева.



Така, в празничния месец декември, но не само сега, доброто расте, покълнало в младите хора на България. Те също заслужават сертификат за признателност. Може би с нашето „Благодарим ви, че го правите!“.

Юлия Младенова

МОН С ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА ЗА ФИЗКУЛТУРЕН САЛОН В МАТЕМАТИЧЕСКАТА

858 437 лв. за изгответие на инженерни за нов физкултурен салон към Математическата гимназия осигурява Министерството на образованието и науката по Годишната програма за поддържане, ремонт, реконструкция, цялостно обновяване или създаване на нови спортни съоръжения в държавните и общинските училища. Одобреното финансиране е по проект на Общината Казанлък „Изграждане на физкултурен салон на ППМГ „Никола Обрешков“, гр. Казанлък“.

Предвижда се общо застроена площ да е 600 кв. м и РЗП 670 кв. м. От Общината информират, че към момента тя няма проектна готовност за изграждането на физкултурен

салон. Одобрените средства ще подсигурят основните дейности, като възлагане по реда на ЗОП за проектиране на малък физкултурен салон, избор на изпълнител по реда на ЗОП за извършване на СМР, строителен надзор и авторски надзор по проекта, както и пълно оборудване за физкултурния салон. Проектното предложение представлява сграда с височина 8 м, състояща се от две части – зона за спортна площадка и зона с обслужващи помещения, които ще бъдат разположени на 2 етажа – тя ще включва 2 санитарно-хигиенни помещения, 2 съблекални, 2 душови помещения, помещения за учители със санитарен възел с тоалетна и душ и склад

за спортния инвентар.

Математическата гимназия в Казанлък е едно от учебните заведения на територията на община-та, което няма изграден физкултурен салон. През 2020 г. Община Казанлък кандидатства пред МОН и е одобрена за изграждане на допълнителен корпус на училището, поради недостиг на сграден фонд и невъзможност за преминаване на едноименен режим на обучение. Тъй като тогава бе одобрено по-малко финансиране, се наложи предвиденият по проект физкултурен салон да отпадне. Общата застроена площ на училищните сгради е 1293 кв. м. Изгражда-

нето на нов учебен корпус

Предприятието действия на общинското ръководство към разширяване на сградния фонд на Математическата гимназия

целят обезпечаване на учениците откъм материала база за качествен и ефективен учебен процес чрез предоставяне на добри условия за спорт и здравословен начин на живот.

На 6 март 2021 година Природо-математическата гимназия „Никола Обрешков“ в Казанлък отбележа половинвиковен юбилей. Тя се утвърди като едно от най-авторитетните училища в Старозагорска област. По статистика от зреолностните изпити училището е в първата десетка на математическите гимназии в страната.

В. „Трибуна Арсенал“

370 кв.м. За да отговори на нормативната уредба, училището трябва да разполага с открита и закрита зона за спорт.

Към момента в ППМГ „Никола Обрешков“ – Казанлък, се обучават 676 ученици.



МИЛЕНА АТАНАСОВА: ДА РАБОТИШ С ХОРА Е ПРИЗВАНИЕ

„Това е най-интересната работа. Срещаме се с много хора и взаимодействаме с много институции. Да работиш в „Организация и ефективност на труда“ е призвание, както това да си учител

ва окомплектовчик, а след това – окачествител в същия цех. През 2000 година, когато преместват шейновския завод на площадка Казанък, продължава в Завод 1. Тук трупа опит на различни позиции, била и статистик, и контрола. През 2010 година записва „Бизнес администрация“ в ЕвроКолежа в Пловдив, след което защитава магистратура по „Корпоративно управление“ в Пловдивския университет. Трудовият ѝ път продължава да е в „Арсенал“, но

или лекар, защото за нас това не са само работници и служители, а човешки съдби. Тъй като непрекъснато има изменения в нормативните уреди, ние трябва винаги да сме наясно с новите моменти, което определя динамичността на нашата работа“. Това споделя Милена Атанасова Симеонова от направление „Организация и ефективност на труда“ в „Арсенал“ АД. Милена от Алеята на трудовата слава. А аз веднага добавям – Милена с чаровната, леко стеснителна усмивка и с големи кафяви очи, които топло и приятелски те обгръщат. А щом като казва, че това е най-интересната работа, няма основания да се съмняваме. Защото Милена е преминала през различни длъжности и цехове в „Арсенал“, докато се утвърди на позицията икономист в отдел ОЕТ.

През 1994 година, веднага след завършване на Механотехникума, директно от ученическата скамейка, започва в производството – фрезристка в завода в Шейново. След 6 месеца ста-

това направление и на тази работа, която категорично определя като най-интересната. „Ден с ден и случай със случай не си приличат, – въвежда ни в своето ежедневие отличничката от

арсеналската Алея на славата. –

Работата ни е изпълнена с много динамика

Не само трябва да сме в крак с всяка новост в професионалната ни сфера, но и да бъдем максимално полезни на работещите в „Арсенал“.

Ето, например, актуалната кампания за финансова подкрепа на семейства с деца до 14 години, които са били на дистанционно обучение. Хората се интересуват какви са условията, къде и как да подадат документи. И специалистите в направление „Организация и ефективност на труда“ са винаги нараска с компетентни отговори и съдействие. Стремят се, не само да изпълняват служебни си задължения, но и да направят много повече от разписаното в длъжностите им характеристики, да

да“. „Много рядко е да имаш началник като Сергей Сяров, който дава свобода на всеки от нас да твори на работното си място. С колегите сме като едно семейство – и в добро, и в лошо. Понякога спорим, търсейки най-добро решение за даден ка-

едно в отборното класиране на вътрешнозаводските състезания.

Макар и да е първата арсеналка в родата, отличничката от Алеята на славата вярва, че няма да е последната.

15-годишният ѝ син учи в

ПГ „Иван Хаджиенов“, специалност „Мехатроника“. Точно от тези паралелки в „Арсенал“ издават най-много ученици да трупат практически знания и опит по линия на дуалното обучение, така че Милена

скоро ще има последовател.

Иначе, извън портала, общи да ходи в Тулово. Там живеят родителите ѝ и баща Митра, на която е кръстена и която скоро отпразнува вековен юбилей. „От нея съм запомнила много неща – как се лекува с природни средства, как виртуозно се реди баница (акации тъкни кори точеш ти!), как се правят най-вкусните пачелички!... Всичко това ме връща във времето назад и е толкова мило“, – споделя Милена. А другото място, което не пропуска да посети поне 3-4 пъти в годината, заедно със съпруга и сина си, е град Елена. Там също има някаква чудна магия, която я привлича... Един пътът човек, който си върши работата с любов и се радва на малките неща в живота – такава е Милена Атанасова през моите очи. А през очите на своите ръководители е един прекрасен професионалист, който си е заслужил мястото сред трудовите първенци на „Арсенал“.

Юлия Младенова

Екипът



и също е в Завод 6. Една година работи в цех, след което ѝ предлагат мястото на икономист „Организация на труда“. И така, точно 10 дни някога вече е „навъртяла“ в „Арсенал“, но

бъдат полезни на арсеналци. Въпреки напрегнатите делници, Милена признава, че се чувства като у дома си в направление „Организация и ефективност на труда“.

зус. Страхотен екип сме“, – споделя Милена. Не може да пропусне и още „виновници“ за чудесния микроклимат – колежките Красимира Шоколарева, Маринела Чаушева и Нина Петрова, която в момента е в майчинство.

И хобито на Милена е свързано с „Арсенал“

Тя обича народните танци. Играла е 15 години в ансамбъл „Искра“ и в състава към някогашното текстилно предприятие „Димитър Благоев“. През последните години е редовен участник в арсеналската формация „Хайде на хорото“, ръководена от Дора Стефанова. За съжаление, събрите на любителите на народните танци спрели да се провеждат заради пандемията, но Милена вярва, че това е временно. И минутите на хорото в обедните почивки отново ще ги заредят с енергия, както преди. Тя е и в женския отбор по стрелба. Заедно с Дора Стефанова и Христина Христова са номер

Продължение от стр. 1

НОВ РЕНТГЕНОВ АПАРАТ ИЗСЛЕДВА ИЗДЕЛИЯ...

Още една нова придобивка получи преди Коледа Централната физична лаборатория в „Арсенал“ АД. Тя е в механичната лаборатория на направлението за разрушителен контрол.

Това е

съвременен апарат за измерване твърдостта на метали и сплави



В кабината за интроскопичен контрол с оловна защита, осигуряваща работа с насочен сноп рентгеново лъчение

– т.н. твърдомер, на фирма INNOVATEST, Холандия.

Измерването става по метода на Викерс, при който се използва диамантен накрайник с формата на правилна четириъгълна пирамида. Вследствие на безударното и постепенно прилагане на товара, върху пробата се получава отпечатък с форма на правоъгълник и за твърдостта се съди по площта на отпечатъка от пирамидата в изследваната повърхност.

При измерване по метода на Викерс се спазват условия, като плавно нарастване на товара до необходимата стойност, осигуряване перпендикулярност между действащата сила и изпитваната повърхност, поддържане на приложе-



Татяна Господинова с новия апарат за измерване на твърдост

ния товар, постоянен за определения период от време и други. Натоварванията, които новият апарат позволява да се използват в изпитванията, са от 200 gf до 60 kgf. Отчитането на резултатите става автоматично от компютризираната система

Ръководителят на лабораторията Петко Гочев



като по този начин се избягва субективният фактор. Възможностите на апаратът разяснява Татяна Господинова, специалист в механичната лаборатория с най-дългогодишен опит.

При всяко изпитване, за да се получат коректни данни, от особено важност е то да се извършва от квалифициран персонал, познаващ добре технологията и работата със съответното оборудване, техническите условия, предписани процедурни в съответствие с действащите стандарти, норми и закони. Работещите в Централната физична лаборатория са доказали специалисти, някои от тях са дългогодишни кадри на „Арсенал“, други са от новата генерация арсеналци, но между тях има приемственост и желание непрекъснато да са в крак с новостите в своята професионална област.

Юлия Младенова



Проф. Петя Кабакчиева
Пе дъщеря на големия български актьор Любомир Кабакчиев. Роден е в Казанлък преди 96 години на 1-ви декември. Юрист, но и професионален актьор, заслужил артист, народен артист, професор в Театралната академия, носител на най-високите държавни отличия на своето време, депутат,

16 години председател на Съюза на артистите, отворил българския театър към членство в Международната актьорска федерация и Международния театрален институт... Който никога не забравя Казанлък. Повече от 20 години професионалният общински театър тук носи неговото име, на него е кръстена и улицата от читалище „Искра“ до Трайскиата гробница.

Доктор по социология, професор, специалист по социология на политиката, изследовател по въпросите на национализма, комунизма, социологията на неравенствата и на образоването, Петя Кабакчиева има биография, която дава поводи за достатъчно интересна среща. Но за този разговор, в късен следобед, тя идва специално от Калофер, за да си спомним за баща ѝ – актьорът, човекът, казанлъчанинът. И при всяка скоба на диалога тя ни връща в темата с едно сърдечно притеснение: „Не казахме нищо за баща ми!“.

Да се каже всичко за баща ѝ...? – та той е цяла Вселена! 35 години след смъртта му, когато са поизбелели идеологическите марки на времето, което по навик нарочаме „комунизъм“, да видим Любомир Кабакчиев такъв, какъвто е, без пристрастията на политиката, сякаш е по-лесно. И истински вълнуващо, когато това пътешествие ни води точно неговата дъщеря.

Г-жо Кабакчиева, връзката с Казанлък е жива?

- Разбира се! Това е не просто родният град на баща ми, а людимият му град! Той винаги се е представял като казанлъчанин. Как милееше за „Розова долина“, независимо от класирането му във футболните групи! Това беше много важно за него. Винаги е бил фен, а на млади години е играл в местния волейболен отбор.

Казанлък да има свой театър! – това е негова отдавнашна меч-

ПРОФ. ПЕТЯ КАБАКЧИЕВА:

та и аз съжалявам, че не можа да види този театър. Но той, особено в последните години от живота си, имаше надежда, че това ще се случи всеки момент. Ако изобщо има небеса, той бил много щастлив, че най-сетне Казанлък има театър и си мисля, че този факт би го радвал по-скоро сам по себе си, отколкото факта, че този театър носи неговото име. Защото той беше скромен човек и искал, че Казанлък да стане културен център, какъвто, въщност, винаги е бил. Когато идвам тук, винаги се изумявам, колко книжарници има, стражотна художествена галерия! Много художници, музеи, новият Музей на фотографията – от тук е тръгнала цяла школа...! Читалище „Искра“ е създадо много и талантливи актьори, певци, страшно много хора, допринесли за културата. За мен Казанлък е един истински културен център. Малко градове могат да се похвалят с такъв културен живот. Поздравления и към общинските ръководства, които поддържат, както театъра, така и цялостния културен климат в града!

Следите всичко, което се случва в театъра, виждаме Ви на премиери, дори водите внуките на детски представления?

- Да, някои неща гледам в София. Театърт е изключително добър и е бил винаги добър. Не гледам на него спрямо това кой е бил директор, всички директори са отдавани на добруването на театъра. В театъра винаги е имало изключителни актьори и стражотни представления и много ми е мъчно, че досега няма награда „Икар“ или „Аскеер“, надявам се това да се случи. Абсолютно заслужава, има изключителни представления. Тук са работили много добри режисьори, винаги е бил млад екипът от актьори, но и възрастните са страшно добри. Само българско е усещането, че има провинциални и столични театри. За мен това разделение не съществува – има добри и слаби театри. Казанлъшкият театър е един много добър театър, със забележителни спектакли, силно аплодира-

ни навсякъде. Това е чудесен театър, кое то много би радвало баща ми, защото тук им драма, присъства етъсотън на театралното изкуство, нещо много важно.

Какъв театър харесваше баща Ви, актьорът с толкова роли на сцената и в киното, наречен „актьор на психологически анализ“?

- Актьорите не избират ролите си, това е избор на режисьора и драматурга на театъра. Баща ми беше изключително дисциплиниран и много коректен в професията си, никога не е претендирал за роля или отказвал роля. Играел е и абсолютно незначителни роли, без да се оплаква, и всяка вечер имаше представление. Като малка бях едно ощетено дете – него винаги го нямаше. Не е избирал, но имаше неоценими мечти за роли – искал е на млади години да играе Хамлет, но не



В ролята на Павел Протасов от „Децата на слънцето“

се случи. В зрелия си период мечтаеше за Крал Лир, Шекспир му беше любим, но, уви, няма много роли в Шекспирови писци. Игра в много пиеси от руската класика, беше чудесен Иван Карамазов в „Братя Карамазови“. Изигра Тургенев в „Елегия“, а един от най-известните му филми, с ролята на Инсаров, е „В навечерието“ по Тургенев.

Продължава на стр. 7

В „КАМБАНКА“ УСПЕШНО ПРИКЛЮЧИ ИНОВАТИВЕН ПРОЕКТ

Преди броени дни Община Мъглиж приключи дейностите по проект „Ръка за ръка в подкрепа на образователната интеграция на най-малките граждани на Мъглиж“, който бе реализиран в рамките на 12 месеца в Детска градина „Камбанка“, съобщи кметът на община д-р Душо Гавазов. Той поздрави ръководството на детската градина за успешното приключване на проекта и подари ролеви игри за децата от всички групи на детската градина. Това стана по време на тържество, посветено на Деня на християнското семейство, което се проведе в детското заведение в град

Мъглиж.

Престоят на децата в ДГ „Камбанка“ вече е структуриран по иновативен и интересен начин, чрез провеждане на ролеви игри и нагледни материали, включващи няколко ключови модула. Чрез изпълнението на заложените дейности бе постигната и основната цел на проекта за подпомагане на образователната интеграция и недопускането на вторична сегрегация на етап предучилищно образование в община Мъглиж. Това стана чрез провеждане на серия от координирани дейности за осигуряване на равен достъп до качествено образование в мултикультурна образователна среда.

А отбележването на Въведение Богородично още в ранна детска възраст напомня на родителите и учителите, че трябва да възпитават децата в благочестие и вяра, в послушание към родителите си и чистота на нравите.



Община Мъглиж и Местната комисия за борба с противобществените прояви на малолетните и непълнолетните организират

ОНЛАЙН КОНКУРС

за най-красива и оригинална сувакница „СУРВА, ВЕСЕЛА ГОДИНА!“

Идеята е да се провокира интересът на децата към българските народни обичаи и желанието им да изработят автентична сувакница от дрянова клонка и традиционни природни материали,

символизираща здраве, плодородие и благоголучие.

В конкурса могат да участват всички деца на възраст от 6 до 14 години, живеещи на територията на община Мъглиж. Участниците в конкурса трябва да изпратят снимки на изработените от тях сувакници на ел. адрес: survabg@abv.bg до 14 декември 2021 г., като посочат двете си имена, населеното място, класа и училището си.

ЗА РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО В КАЗАНЛЪК ОТВОРИ ЦЪРКОВЕН МАГАЗИН



Напълно обновен, като дар за Рождество Христово, в Казанлък отвори църковен магазин. Той бе осветен от Н. Впр. Старозагорския митрополит Киприан, който навръх Андреевден, заедно с архиерейски наместник отец Петко Мотев и свещеници от Старозагорска епархия, отслужи водосвет за здраве и благоденствие на жителите на града.

Магазинът се намира в сградата на Архиерейското наместничество в двора на храм „Успение Богородично“. Години наред казанлъчани нямаха църковен магазин, тъй като съществуващия спря да работи в края на миналия век. Предложението той да бъде възстановен идва от архиерейски наместник отец Петко Мотев, до когото миряните са адресирали молбата си. С подкрепата на Старозагорската митрополия, църковният магазин отново отвори врати, изцяло обновен. Тук се предлагат прекрасно изработени копия на икони, църковна утвар, книги, молитвеници, свещи от Витлеем, сувенири.

В деня на Андрей Първозвани

беше направен и водосвет на обновената сграда на архиерейското наместничество в Казанлък. Отец Петко Мотев благодарил на Старозагорската митрополия и на митрополит Киприан, на институциите, фирмите и хората, помогнали за обновлението и газифицирането на сградата.

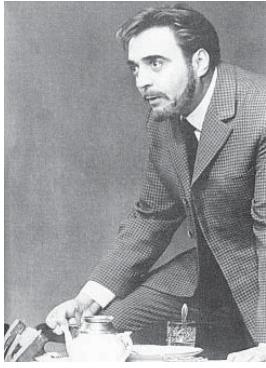
Църквата „Успение Богородично“ е построена през 1834 г. под ръководството на прочутия майстор от Одрин Санди Костов. Прекрасният, богат орнаментиран иконостас, един от най-красивите на Балканския полуостров, е изработен от дебърския резбар Васил Аврамов. Най-старите икони са дело на тревненски и дебърски майстори, а останалите – на родения в Одеса художник от Миланска кралска академия М. Бургес. През 1836 г.



със съдействието на известния духовник и просветител Неофит Рилски е открито училище в специално построена към църквата сграда, което е сред първите модерни училища в България. Този храм приютива и първото казанлъшко читалище, основано в края на 1860 г.

БАЩА МИ ВЯРВАШЕ В ДОБРОТО

Двете му любими роли са на образи с еднаква фамилия – Федя Протасов от „Живият труп“ на Толстой и Павел Протасов от „Децата на слънцето“ на Горки. Може би не са най-известните му роли, но са емблематични с общото в тях – образът на интелектуалец, който се измъква от безсмислието и лошотията на света, а те истински притесняваха баща ми. Той беше идеалист, който искрено вярваше в доброто и в това, че трябва да има добро. Той не можеше да обиди човек, дразнеше се от скандали, впускаше се да помога. Искаше животът и светът да имат смисъл,



Кабакчев като Иван Карамазов от „Братя Карамазови“ на Достоевски

дълбоко свързан с човешки ценности. Обичаше двамата Протасови, може би защото нещо го притесняваше в света, в който живееш. Вероятно е считал, че интелектуалците не могат да се вляшат по начина, по който искат в този свет. Двамата Протасови са олицетворение на драмата на изолирания от света интелектуалец, отделен скъш с пропаст от другите, което е проблем. Баща ми се измъкваше от това. За него бе важно животът да има смисъл отвъд парите и „службата“, да няма пропаст между света на идеите и всекидневието. Интелектуалците следва да задават някакви идеали, които да ни измъкват от ежедневието, но без да налагат абстрактни, крайно чужди на хората, утопии.

Много трудна задача, има ли изобщо решение?

- И сега е същият проблем, вижда се и в политическата ситуация. Няма спеша между едните и другите и това е един от проблемите ни. Решението е смирение. Да си даваш сметка за собствените си недостатъци и положителни качества, да си любопитен към другите, да не съдиш „на андро“. Да съдиш конкретните постъпки, а не колективните вини, към които съм скептична. Свързано е с колективната отговорност, тя се осъзнава трудно. В Германия се слуши спрямо нацизма. Германците масово осъзнават, че са били невежи или са се правили на такива, относно това, което нацизът направи там. Ние също трябва да решим въпроса с преосмисляне на комунистическото си минало, да си дадем сметка

за недостатъците, престъпленията като Народния съд и убийствата без съд и присъда, престъплението „Възродителен процес“ и за тоталитарната власт, която отнемаше свободата и правото на отговорност, давайки социална грижа, за която хората да са благодарни, но която им отнема правото да отстояват, да искат! Всички, които сме живели тогава, не сме управляващите, носим колективна отговорност. Не бива и да отричаме постигнатото – индустриализацията, масовото образование, здравеопазването. Става дума за отъждане спрямо мрятата. Ние тук непрекъснато отхвърляме и мразим някакви колективни субекти. Не може да отхвърлим всички, които са живели тогава и са били съпричастни към комунистическата идея. Така и сега. Не може да се зачертава цяла група от хора като нечитави същества. Решението е да правиш опит да разбираш другия, къде да се отреже и къде да се търси диалог, компромис. Мен тиже много, а това бе характерно и за баща ми, този ужасен език на оразмата, този невъзпитан, груб, аргантен, просташки език, който се появя в медиите, и на официално ниво. Трябва да се възпитаваме на уважение към достойнството на другите.

Имате внучи, как става това с възпитанието?

- Моят син Любомир постоянно се тревожи за спазването на човешките права, още от малък търсеше решението не в събръска, а във взаимното уважение. Изследващ социалните неравенства, „възродителния процес“, продължава в тази посока. Семейството му е в Германия, където децата се учат на толерантност в самата среда, в която живеят още от детската градина, като там има деца от различни етноси и раси, тя е мултинационална среда. Те не забелязват разлики в цвета на кожата, например.

Вие сте хуманист, дъщеря на баща си, имате ли неговите интелектуални терзания, за които говорихме, взимайки повод от любимите му Протасови?

- За съжаление, от началото на т.нр., преход, с доминирането на чалга-културата, съкш се получи едно объркане на ценностите. Но на последък образоването започна да се осъзнава като ценност, правят се опити за промяна. В културата обаче – и като бюджет, и като политики, категорично не сме добре. Може книгите да се свободят от ДДС, сериозно следва да се стимулират нови авангардни творчески форми на млади хора, защото комерсиалните съми си намират публиката. Така би се намерил балансът между тях и високото изкуство, което често е пред празни зали и има проблем. Има какво още да се желае, но аз не съм пессимист. Работата със студентите ми въдхва надеж-

да. Аз съм оптимист, целенасочен оптимист! Младите ще оправят нещата.

Не споделяте упречите към младите хора като нечувствителни към обществените теми, науката, изкуството...?

- Мояте студенти са прекрасни! Различни са в сравнение с тези отпреди 30 години. Полюбопитни, по-отворени към света. Разбира се, като изследовател си давам сметка, че има голям процент деца, които не получават качествено образование, а е изключително важно всички деца да имат не просто достъп до, а да получават добро образование. Това е значима кутия, за която всички казваха, че се раздава за хората, кой за каквото я помоли. Жена-естет, с усет за красивото. Тя е тази, която подкрепя баща ми в неговите изяви в театъра, докато баща ми иска да стане юрист като него. Баща ми завършва право, но избира театър. Родът на баща ми е голям. Роднини сме и с Христо Кабакчиев, известният деец на Коминтерна, в кръгна сметка починал от сталинските репресии в затворите в СССР. Баща ми имаше двама братя, единият юрист, Христо, той остана в Казанлък, другият – лекар, Георги, отличен специалист по УНГ. Братовчед ми Петко е син на чичо ми Георги и е също известен специалист УНГ.

Баща Ви сигурно би бил щастлив да види такива млади хора?

- Да, мой много си обичаше студентите! Изключително много, а те го наричаха Учителя – Даскала. Много държеше на тях, не казваше за никого лоша дума и се гордееше с всички. Може да е семейна черта да си обичаме студентите и да вярваме не просто в



Любомир Кабакчев със съпругата и с дъщеря си

талантите, а в моралните им качества – че са добри хора, както и, че постигат успехи.

Ваша обща мисия...?

- Ние сме просветители, така е... Баща ми си беше винаги леко дидактичен, беше често обвиняван, че играе много положителни роли и че у него има нещо патетично в изъпънението. Но това не е случайно, той наистина виждаше това, което прави, като просветителска мисия. Той вярваше, че интелектуалецът трябва да е просветителска фигура, да си спомним неговият Даскал Киро в „Опит за летене“ на Радичков!

Учителството е в родовата Ви кръв и памет, какво пази семеенят летопис по този въпрос?

- Прадядо ми – учител, идва в Казанлък от другаде, починал е рано. Дядо ми Петко, сирак /бата на Любомир Кабакчев/, учи в семинария и със стипендия – право в Же-

нева, връща се, за да участва като доброволец в Балканските войни, завършва след това в Софийски университет. Жени се за любимата си след 7 години и през цялото време тя му праша учителската си заплата, за да се издържа. Това е любимата ми семеяна история! Седем години в ситуация на любовна неопределеност, но връзката между тях е така силна! Ядко Петко е социалдемократ в семейството. След 9 септември 1944 г. са го назначили за народен обвинител, той отказва, отказва публикуван в Държавен вестник, в резултат е лишен от адвокатски права. Баща ми Стефанка е тази, за която всички казваха, че се раздава за хората, кой за каквото я помоли. Жена-естет, с усет за красивото. Тя е тази, която подкрепя баща ми в неговите изяви в театъра, докато баща ми иска да стане юрист като него. Баща ми завършва право, но избира театър. Родът на баща ми е голям. Роднини сме и с Христо Кабакчиев, известният деец на Коминтерна, в кръгна сметка починал от сталинските репресии в затворите в СССР. Баща ми имаше двама братя, единият юрист, Христо, той остана в Казанлък, другият – лекар, Георги, отличен специалист по УНГ. Братовчед ми Петко е син на чичо ми Георги и е също известен специалист УНГ.

не само актьорите, но и всички други зад сцената, до последния сценичен работник.

Той не се е преживявал като звезда и затова сценичните работници много го обичаха. Той винаги се сбогуваше с „Да си жив и здрав!“, в който израз май има нещо типично казанлъшко.

Негова е заслугата за международните връзки на Съюза, за които той отваря българския театър...

- Да, дълги години беше председател на Съюза на артисти, опитва се да помага на артистите, изслушва техните проблеми. По негово време Съюзът стана член на Международната артистическа федерация и на Международния театрален институт, беше близък приятел с дългогодишната президентка на този институт Марта Коане. Тя заобича България и дълги години след неговата смърт, чак до своята кончина, идваща в България и помагаше на български артисти



Последната снимка на Любомир Кабакчев – с внукът си Любомир в семействата къща в Калофер

и режисьори, тя доведе тук известния американски драматург Едуард Олби. Една от най-добрите роли на баща ми беше на Джордж в „Кой се страхува от Вирджиния Улф?“ на Олби. Баща ми организира първия Театър на нациите в България. Последното му представление, пред смъртта му през 1986 г., „Петро“ от Александър Галин, въсъщност беше на американска сцена, в театър Проджект в Балтимор, след смъртта му там поставиха барелеф, който и досега стои. Този барелеф е знак за таланта на баща ми, оценен от американските театри.

От името на редакцията, с Юлия Младенова, Ви благодарим за тази среща с големия казанлъчанин Любомир Кабакчев! Благодарим от името на неговия любим Казанлък!

Задележка в бъдеще време: Наследниците на Любомир Кабакчев са внукът – социолог, доктор по история, който носи неговото име, и десетата му Петя и Дамян с фамилията Пожарлиеви, името на съпруга на неговата дъщеря, проф. д-р Петя Пожарлиев, философ. С постоянен адрес в Германия, наследниците продължават да кръстосват по линията Лайпциг-София-Калофер-Казанлък.

Диана Рамналиева

ИЛИЯ БЕШКОВ

Имам видение за народ с празник в душата, поминък в ръцете и смирене в сърцето

Илия Бешков /1901-1958/ е български художник – забележителен карикатурист, график, илюстратор и публицист. Професор в Художествената академия. Член на СБХ. Народен художник. Лауреат на Димитровска награда. След смъртта му излизат 10 албума с негови рисунки и текстове. Художествената галерия в Плевен, носеща името му, притежава 1213 негови произведения, 66 от тях – подредени в постоянна изложба.

През 2004 г. БНТ създава филма „Илия Бешков – човекът, който се превърна в рисунка“. През 2015 г. е издадена „Черната тетрадка“ на Бешков. През 2017 г. Софийската градска галерия открива изложбата „Смяти и страст“ с над 180 негови рисунки. Излиза и албумът „С рисунката правя човек“. През 2018 г. в галерия „Лоран“ са представени 40 торви на художника.

На името на Бешков е учредена награда за карикатура. Книги за него са написали Станислав Сириев, Богомил Райнов, Марий Ягодов, Иво Милев. През 2021 г. се навършват 120 г. от рождението му. В Плевен бе открита юбилейна изложба. Излезе и юбилейното издание „Не се наказва вината, а куражът“.



Петото дете. Забързаният му живот започнал на 24 юли 1901 г. в с. Долни Дъбник в препълнения дом на дядо му, в него живели 17 души. Илия е петото дете на Бешко и Пена Дунови – „неочаквано от никого и без да е станал надежда някому“, както пише самият художник. Баща му ръководел БЗНС, въвел първите земеделски машини. От него Илия наследил навика „да се забърква във всяка каша“. От малка си наследил музикалността и артистизма. Като малък играел, яздел, работел на полето, пасял говедата, правел си дудуци, свирел, рисувал. Учен се добре, възмал по два класа наведнъж.

Гимназист. Дошла онази есен, когато остигна, в черна ученическа куртка съзелена яичка и фуражка с емблема, постъпил в Плевенската мъжка гимназия. Рисувал своите съученици и с остроумието си станал любимецът на училището. Една сутрин то осъмнало с портретите на директора и учителите – първата му „изложба“. Завършил през 1918 г. и организирали на село младежката земеделска група „Ралица“.

Академията. После следвал две години право в Софийския университет, но станал учител, за да издръжа брат си, студент в Лайпциг. През 1920 г. постъпил в Художествената академия. Учил живопис при проф. Никола Маринов заедно с Илия Петров, Александър Жендов, Дечко Узунов. Делил квартира с Иван Милев, когото смятал за „запържен сецесионов художник“.



Наложил се като най-яркият млад художник. Бил ненадминнат майстор на женското тяло – „Кокетка“, „Тоалет“, „Баня“. Илюстрирал изданията на „Чипев“ и „Хемус“. Публикувал карикатури в сп. „Маскарад“, „Българ“ и

др. Завършил и станал учител в столицата, но го уволнили заради неочаквани карикатури против властта. Към нея той бил винаги безкомпромисен.

Арестите. Бешков имал силен и неспокойен характер. Арестували го като участник в Юнското въстание. Отново бил арестуван след атентата в църквата „Св. Неделя“, 1925, с обвинението, че е знаел за него, но нико не е направил. Истинската причина били карикатурите му. Бил жестоко измъчван, с часове лежал на студен цимент, биячи си смеели: пак ли че рисува против властта? При опит за багство попаднал в списъка за разстрел, но бил освободен – има версия, че Иван Шапкарев, съпругът на Багряна, го задраскал от „съмртниците“. Мъченията и униженията оставили у него незаличима следа. Започнал да страда от страхова невроза, проявила се в постоянен стъд. „Остарял“ рано, на 30 години говорел за себе си: „Дядо ви Илия“.

Семейство с Анастасия. С красива учителка по математика от Добрич – Анастасия Попова, която наречала Сия, се венчали през 1931 г. Раждането на децата – Павлини, бъдеща пианистка, и синът Александър – литератор, не променило много бояхемския му начин на живот. Заради политическата си сатира често оставал без работа, понякога мизерствали, но в дома им имало говор и любов. Бил гриковен, стараел се, колкото може. Случвало се циганин-кардуцар да нахлуе в часа по математика на г-жа Бешкова, защото е докарал въглаща, а сърпът ѝ не знае кое е тяхното мазе. Имали постъянен приятелски кръг – Караличеви, Пипкови, Гетман. Най-големият му приятел бил Константин Петканов, високо ценял Асен Разцветников и Елин Пелин.

Първата изложба. Той бил вече най-добрите карикатуристи, творбите му наводнили печата. С безпощадния си хumor взел на прицел царската фамилия и фашизма – „Испанска хроника“. По време на Лайпцигския процес остро реагирал в защита на Георги Димитров, който му бил почитател. Вълнувало го и битието – „влизал“ в апартаментите на хората, докосвал се до кухненската семейна досада, слугинските стъльбища и пописките треби и иззеждал от тях по капичца гротеска.

В левия земеделски вестник „Пладне“ го смятали за истинска „находка“. Заключвали го в една стая, давали му яде-

не и материали и... да рисува! Когато след преврата от 19 май 1934 г. цензурана спира левите издания, Бешков бил обект от „творчески бас“.

Първата му и единствена изложба приживе била през 1938 г. Посетили я 2337 души – според закупените билети. Бешков спечели единогодишна стипендия за специализация в Париж. Там бил душата на българската общност. Без и дума на френски, забавлявал и французе – носната си кърпа превързала ту в начумерена баба, ту в напет вънини или бебе.

Завърнал се заради войната, станал редактор във в. „Стършен“. Не спирал да рисува, въпреки заплахите – на коляно, набързо, окарикатуривал и Хитлер, Сталин и Чърчил.



Фифи не яде сух хляб

След Девети. След 1944 г. животът му станал още по-тежък. Брат му – Иван Бешков, министър на земеделието, бил осъден на смърт от Народния съд. Въпреки левите си идеи, художникът бил изпълнен с ненавист към новата власт. Но не приел да емигрира в САЩ: „Не от патриотизъм, а от чист егоизъм. Просто бих бил нещастен далече от България“. По принуда рисувал карикатури, осмислящи западната политика, публикувала ги цялата преса.

Заштитавал колегите си, съдени от Народния съд. Бил свидетел по делото срещу Александър Божинов, избегнал смъртта. В обесването на Никола Петков видял аналог с разплатата на Бай Ганъ – със своя създател Алеко Константинов, най-известната му графика.

Смятали Бешков за опозиционер, но той никога не бил нито „антан“, нито „про“. Въпреки това



Бай Ганю убива автора си

Държавната сигурност му слобождава дебело досие, с донесения предимно за голямата му религиозност.

През 1950 г. му присъждат Димитровска награда, след лет години и званието Народен художник. Режимът го хвълел, но не го приемал за свой. Бешков бил гражданско смел, но чувството му за несигурност прerasнало в параноя. А той мечтаел за „един народ с празник в душата, поминък в ръцете и смирене в сърцето“...

Преподавателят. От 1945 г. Бешков преподава рисуване и илюстрация в Академията, от 1953-та е професор, до края си завежда катедра „Графика“. Бил обаятелен и колоритен преподавател, ръдък, импровизатор, хаплив, задълбочен, правдив и мъдър. Студентите се тълпели да го слушат и наблюдават демонстрациите му. „Дали ще станете художници, зависи от таланта ви, но личности трябва да станете“, казвал им Учителят Бешков. „Рисувайте, рисувайте, докато самите вие не се превърнете в рисунка, както Моцарт в музика, Шекспир в писес, Пушкин в стих“, изискал той.

Уж уважаван и на почит, професорът практикът бил изолиран от партийната работа. Опитвал се да се примири. На хората, препълваци ателието му, говорел: „Човек трабва да има, за да дава: било пари, било ум, било сърце!“

Творецът. „Гледай бе, гледай и ми кажи – има ли в неговите рисунки барем една излишна чертичка!“, възкликал почитател на Бешков, обикновен човек. Той наистина бил виртуозен – майстор на перото, моловна и гравша. Трите стълба на творчеството му са политическата сатира, еротичните рисунки и детските илюстрации. Илюстрирал над 50 книги: „Тошко Африкански“, „Житената птика“ и др.

Илюстрацията за него била като „драматизиран на роман“, а карикатурата – най-достъпното, според него, изкуство, сравнявал с журналистика. „Беззаконието ме накара да стана карикатурист. Засегнатите знаят, че това е истината“, казвал майсторът на шаржи.

Бил пословичен работохолик, киящ от таланти – художник, публицист, оратор, артист, музикант... С лекота четял сложни нотни текстове, свирел на 12 народни инструменти, разигравал цели спектакли с кукли, направени от носна кърпа – зайчета, птици, бублички. Общувал свободно с всичко, създавал от мисъл и въображение. „Върху никой друг не е изсипвано с толкова голема крина всичкото, което е възможно да се даде на един човек... Той можеше да бъде всичко, а пред-

почете да е само много български художник. Това го и направи световен художник“, пише Георги Караславов. А Станислав Сириев допълва: „Той е най-пътното свързване на българското и световното време.“

Словото. „Добре, че не е станал писател, защото всички щахме да станем излишни“, казва Емилян Станев за Бешков, оставил истински публицистични образци – статии, есета, бележки, писма. Неподражаеми са неговите „интервюта“ – с овцата, лъва, маймуната, гъската, магарето... В тази човешка зоология са откроени чертите на един твърде несъвършен свят.

В книгата си „Илия Бешков. Словото“ Станислав Сириев е включил записките от срещите си с художника, вкл. интервюта по 393 въпроса, събрани в т. нар. „чerveni tetradki“.

Черната тетрадка. През 1950 г. Бешков започва да си води дневник, известен като „Черната тетрадка“ – заради черния цвят на кориците на тетрадките, поддържани от издателя Чилев. Дневникът отразява отношението му към по-литиката, върхата, обществото, изкуството. „Черната тетрадка“, с включени полицейското досие на Бешков, най-значимите му карикатури и семейни снимки, е отпечатана през 2015 г. Съставители са синът му Александър Бешков и неговата съпруга Савка Чолакова.

Последната Нова година. Последните 12-13 години на Бешков били мъчнилни, въпреки че преподавал, журирал изложби, илюстрирал книги, давал интервюта. Ръката му била все така сигурна, мислете нещо му – като бърснач, но не правел най-важното – не рисувал. „Зашо?“, – питала Дора Габе. – На теб ти е позволено всичко, народът те обича, правителството ти върва!“

В писмо до Богомил Райнов Бешков изповядва: „Аз съм художник, а не рисувам; карикатурист, а не осимвам; гражданин, а стоя по градинските пейки“. Не можел да се примири с творческата си не-свобода. От години бил хипохондрик, манията му се превърнала в болест. За да не натоварва болното си сърце, почти не се хранел и така сам се отказал от живота. Дребен и кълъчъ, с бастун, във вечното кожухче и с неизменното таке, той винаги зъзел от студ, дори на слънце. Загубил и съnya си. Приятелите му, повярвали в болестите, които сам си измисля, влизали в неговия дом притихнали и по-тиснати.

На 23 януари 1958 г. в правителствения санаториум във Владая се случило непоправимото – проф. Илия Бешков, титантът на българската карикатура, умира. И най-после се успокоява... Не успял да дочака излязлатата книга с илюстрациите му. Но успял, за своите 57 години живот, да иззври хилдолетното битие на България, да осмисли своето време и трайно да наследи бъдещето – с рисунки, карикатури и мисъл, неподвластни на времето.

Мария Рашкова

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев. **Редколегия:** Юлия Младенова - гл. редактор, Първолета Петкова, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Мария Пискова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“ АД.

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com; Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg; Първолета Петкова: 0887 84 65 34; Диана Рамналиева, e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12